

EBA/GL/2020/13

---

30. september 2020

Suunised

---

nõuetekohaste sektori riskipositsiooni alamkategooriate kohta, millele pädevad või määratud asutused võivad rakendada süsteemse riski puhvrit direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõike 5 punkti f kohaselt

1. Järgimis- ja aruandekohustus

Käesolevate suuniste staatus

1. Käesolev dokument sisaldab määruse (EL) nr 1093/2010¹ artikli 16 kohaselt väljastatud suuniseid. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad asutused ja finantseerimisasutused tegema kõik endast oleneva, et suuniseid järgida.
2. Suunistes esitatakse Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) seisukoht nõuetekohaste järelevalvetavade kohta Euroopa Finantsjärelevalve Süsteemis ehk selle kohta, kuidas tuleks liidu õigust konkreetses valdkonnas kohaldada. Suuniste adressaadiks olevad määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõikes 2 määratletud pädevad asutused või kui need on erinevad, siis direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõikes 3² määratletud määratud asutused peaksid suuniseid järgima, kaasates need sobival viisil oma järelevalvetavadesse (nt muutes oma õigusraamistikku või järelevalvemenetlusi) ka siis, kui suunised on mõeldud eelkõige finantseerimisasutustele.

Aruandluskohustus

3. Määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad pädevad või määratud asutused teatama EBA-le kuupäevaks (10.01.2021), kas nad järgivad või kavatsevad järgida kõnealuseid suuniseid, või vastasel juhul esitada mittejärgimise põhjused. Kui selleks tähtjaks teadet ei saadeta, peab EBA pädevat või määratud asutust nõudeid mitte täitvaks. Teated tuleks saata EBA veebilehel avaldatud vormil aadressil compliance@eba.europa.eu, märkides viite „EBA/GL/2020/13“. Teate peaksid saatma isikud, kes on asjakohaselt volitatud esitama oma pädeva või määratud asutuse nimel nõuete järgimise teateid. Nõuete järgimise staatuse mis tahes muutusest tuleb EBA-le teada anda.
4. Kooskõlas EBA määruse artikli 16 lõikega 3 avaldatakse teated Euroopa Pangandusjärelevalve veebilehel.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1093/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Pangandusjärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/78/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 12).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

2. Sisu, kohaldamisala ja mõisted

Sisu

5. Käesolevates suunistes täpsustatakse direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõike 6 kohaselt nõuetekohased sektori riskipositsiooni alamkategoriad, millele asjakohased asutused võivad kohaldada süsteemse riski puhvrit kooskõlas sama direktiivi artikli 133 lõike 5 punktiga f.
6. Lisaks kirjeldatakse suunistes täiendavalt süsteemse riski puhvri kohaldamist neile sektori riskipositsiooni alamkategoriatele kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 133, täpsemalt neist sektori riskipositsiooni kategooriatest tulenevate riskide süsteemset olulisust ning sektori süsteemse riski puhvri seost teiste makrotasandi usaldatavusjärelvalve meetmete ja vastastikuste nõuetega.

Kohaldamisala

7. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse seoses asjakohase asutuse poolt krediidasutustele või investeerimisühingutele seatud nõudega säilitada süsteemse riski puhvrit direktiivi 2013/36/EL artikli 133 kohaselt mis tahes sektori riskipositsiooni alamkategoria puhul liikmesriigis, mis on määratletud sama direktiivi artikli 133 lõike 5 punktis b.

Adressaadid

8. Suuniste adressaadid on määruse (EL) nr 1093/2010 artikli 4 lõike 2 punktis i määratletud pädevad asutused või, kui need on erinevad, siis direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõikes 3 viidatud määratud asutused (mõlemale viidatakse kui „asjakohastele asutustele“).

Mõisted

9. Kui ei ole teisiti määratud, siis on kõigil direktiivis 2013/36/EL ja määruses (EL) 575/2013³ kasutatud ja määratletud mõistetel käesolevates suunistes sama tähendus. Peale selle kasutatakse suunistes järgmisi mõisteid.

„Ärikinnisvara“ tähendab kinnisasja, mis ei ole määruse (EL) 575/2013 artikli 4 lõike 1 punkti 75 tähenduses elamukinnisvara.

„Tarbimislään“ tähendab tarbimislään, mis on määratletud Euroopa Keskpanga määruse (EL) nr 1071/2013 2. lisa 2. osa 2. kategoorias⁴.

„Riskipositsiooni mõõde“ tähendab riskipositsiooni konkreetset omadust.

---

³Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1). Euroopa Keskpanga 24. septembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1071/2013 rahaloomeasutuste sektori bilansi kohta (uuesti sõnastatud)⁴ (EKP /2013/33) (ELT L 297, 7.11.2013, lk 1).

„Riskipositsiooni mõõtme element“ tähendab riskipositsiooni mõõtme alajaotist.

„Finantsinstitutsioon“ tähendab määruse (EL) nr 549/2013 A lisa lõigus 2.55 määratletud finantsinstitutsiooni⁵.

„Välisvaluutas antav laen“ tähendab välisvaluutas antavat laenu, mis on määratletud EBA suunistes järelevalvelase läbivaatamise ja hindamise protsessi ning järelevalveliste stressitestide ühiste menetluste ja meetodite kohta⁶.

„Valitsemissektor“ tähendab määruse (EL) nr 549/2013 A lisa lõigus 2.111 määratletud valitsemissektorit.

„Institutsionaalne üksus“ tähendab määruse (EL) nr 549/2013 A lisa lõigus 1.57 määratletud institutsionaalset üksust.

„Juriidiline isik“ tähendab Euroopa Keskpanga määruse (EL) 2016/867 punktis 5 määratletud juriidilist isikut⁷.

„Füüsiline isik“ tähendab määruse (EL) nr 549/2013 A lisa lõigus 2.118 määratletud kodumajapidamist.

„Mittefinantsettevõtte“ tähendab määruse (EL) nr 549/2013 A lisa lõigus 2.45 määratletud mittefinantsettevõtet.

„Viivises“ viitab riskipositsiooni liigitamisele viivises olevaks komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 680/2014 V lisa 2. osa lõikude 213–219 kohaselt⁸.

„Asjakohane asutus“ viitab kohaldataval juhul kas pädevale asutusele või määratud asutusele, millele on viidatud direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõikes 3.

„Elamukinnisvara“ tähendab määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 75 nimetatud elamukinnisvara.

„Jaenõuded“ tähendavad riskipositsiooni kategooriaid, mida võib liigitada jaenõuete klassi kooskõlas määruse 575/2013 artikliga 123.

„Sektori riskipositsiooni kategooriad“ tähendavad direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõike 5 punktis b määratletud riskipositsiooni kategooriaid.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 549/2013 Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta (ELT L 174 26.6.2013, lk 1).

⁶ Muudetud EBA/GL/2014/13.

⁷ Euroopa Keskpanga määrus (EL) 2016/867, 18. mai 2016, granulaarsete krediidi- ja krediidiriskiandmete kogumise kohta (EKP/2016/13) (ELT L 144, 1.6.2016, lk 44).

⁸ Komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 680/2014, millega sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediidiasutuste ja investeerimisühingute järelevalvelise aruandlusega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013 (ELT L 191, 28.6.2014, lk 1).

„Koguvõla ja EBITDA suhtarv“ tähendab koguvõla ja EBITDA suhtarvu, mis on määratletud EKP finantsvõimendusega tehinguid puudutavate suuniste jaos 3 (mai 2017).

„Tagatiseta riskipositsioon“ tähendab riskipositsiooni, mida pole tagatud pandiõiguse, hüpoteegi ega muu tagatisega, mida saaks kasutada juhul, kui võlgnik ei tee makset.

3. Rakendamine

Kohaldamiskuupäev

10. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 29. detsembrist 2020.

4. Sektori riskipositsiooni alamkategoriate määratlemise kriteeriumid

11. Jagude 5 ja 7 kohaselt peaksid asjakohased ametid süsteemse riski puhvri kohaldamisel kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõikega 4 ja lõike 5 punktiga f määratlema sektori riskipositsiooni alamkategoria või alamkategoriad, kombineerides iga järgneva riskipositsiooni mõõtme ühte elementi või alamelementi:

- a. võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor;
- b. riskipositsiooni liik ja
- c. aluseks olev tagatise liik

Iga mõõtme elementide loend koos liigendusega on toodud jaos 6.

12. Kooskõlas lõigus 11 viidatud mõõtmete minimaalse kogumikuga võivad asjakohased ametid juhul, kui see on vajalik, õigustatud ja proportsionaalne selleks, et ennetada ja leevendada makrotasandi usaldatavusjärelevalve või süsteemseid riske, millele on viidatud direktiivi 2013/36/EL artikli 133 lõikes 1, lisaks kombineerida lõigus 11 toodud mõõtmete valitud elemente või alamelemente ühe järgneva vastavuses oleva alammõõtme elemendi või alamelemendiga:

- a. majandustegevus (mõõtme „võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor“ element „juriidiline isik“);
- b. riskiprofiil (mõõde „riskipositsiooni liik“) ja
- c. geograafiline piirkond (mõõde „tagatise liik“).

Iga alammõõtme elementide loend koos selgitusega on toodud 6. jaos.

13. Lõigu 12 asjus mööndusi tehes võivad asjakohased asutused, juhul kui see osutub vajalikuks, kombineerida alammõõtmega „riskiprofiil“ kahte elementi, eeldusel et sektori kõnealusest riskipositsiooni alamkategorias tulenevad riskid on lõigu 5 kohaselt süsteemselt olulised.
14. Siin lõigus viidatud mõõtmete ja alammõõtmete elementide ja alamelementide võimalike kombinatsioonide näited on toodud 2. lisas.

5. Sektori riskipositsiooni alamkategoriatest tulenevate riskide süsteemse olulisuse hindamise kriteeriumid

15. Selleks, et tuvastada sektori riskipositsiooni alamkategoriat, millele asjakohased asutused võivad kohaldada süsteemse riski puhvrit, peaksid asjakohased asutused pidama silmas, kas sektori süsteemse riski puhvri aktiveerimine on õigustatud kõnealustest sektori riskipositsiooni alamkategoriatest tulenevate riskide süsteemse olulisuse alusel, võttes arvesse erinevaid allikaid, millest need riskid riigi finantsstabiilsuse seisukohast võivad tekkida, ning vältides sektori süsteemse riski puhvri liigselt granulaarset kohaldamist.
16. Lõigu 15 huvides peaksid asjakohased asutused riskipositsiooni alamkategoriatest tulenevate riskide süsteemset olulisust kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt hindama, sätestades sobival juhul olulisuse piirmäärad.
17. Lõigus 16 kirjeldatud hindamise tegemisel peaksid asjakohased asutused arvestama järgmiste kriteeriumitega:
  - a. suurus;
  - b. riskitase;
  - c. omavaheline seotus.

5.1. Suurus

18. Asjakohased asutused peaksid kaaluma, kas kõnealune sektori riskipositsiooni alamkategoria võib avaldada tõsist ohtu konkreetse liikmesriigi finantsüsteemile ja reaalmajandusele. Sellel eesmärgil võivad asjakohased asutused võtta arvesse alamkategoria suhtelist osakaalu võrreldes riigi pangandussüsteemi koguvaradega, riigi pangandussüsteemi kõigi riskiga kaalutud varadega, riigi pangandussüsteemi kogukapitaliga ja riigi SKPga. Asjakohased asutused võivad vajaduse korral võtta arvesse ka muid kaalutlusi, näiteks teatud riskipositsiooni kategooriate turustruktuuri.

5.2. Riskitase

19. Asjakohased asutused peaksid võtma arvesse seda, kas kõnealuse riskipositsiooni alamkategoria krediidi-, turu- ja likviidsusriskid on kooskõlas sellest alamkategorias tulenevate kahjumite ulatusega. Võimalike riskitaseme mõõtmetena võib võtta arvesse ka

ajaloolisi väärtuse languse / kahjumäärasid, makseviivituse tõenäosuse / makseviivitusest tingitud kahjumäära muutusi, väärtuse hindamisi ja turuarenguid. Ühtlasi võib võtta arvesse tulevikku suunatud indikaatoreid, sh kahjumeid halbade makromajanduslike arengute korral, arvestades makrotasandi usaldatavusjärelvalve puhvrite ennetavat laadi.

5.3. Omavaheline seotus

20. Asjakohased asutused peaksid kaaluma, kas teised riskipositsiooni alamkategoriad või finantsturu osalised sõltuvad otseselt ja/või kaudselt kõnealuselt sektori riskipositsiooni alamkategorias ning kas kõnealusel alamkategorias riski realiseerumisel võib olla negatiivseid otseseid ja/või kaudseid olulisi ülekanduvaid mõjusid teistele riskipositsiooni kategooriatele või finantsturu osalistele.

6. Mõõtmete ja alammõõtmete liigitamine

21.4. jaos viidatud sektori riskipositsiooni alamkategoriate mõõtmed ja alammõõtmed peaksid sisaldama siin jaos kirjeldatud elemente. Ülevaade mõõtmetest ning nendega seonduvatest alammõõtmetest ja nende elementidest, mida tuleks kasutada konkreetse riskipositsiooni alamkategoria määratlemiseks käesolevate suuniste kohaselt, on toodud 1. lisas.

6.1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor

22. Mõõde „võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor“ peaks sisaldama kahte üksteist välistavat elementi:

6.1.1. juriidiline isik või

6.1.2. füüsiline isik.

23. Element „füüsiline isik“ peaks hõlmama järgnevaid alamelemente:

6.1.1.1. mittefinantsettevõtted;

6.1.1.2. finantsinstitutsioonid;

6.1.1.3. valitsemissektor.

6.1.a. Majandustegevus

24. Alammõõde „majandustegevus“ peaks sisaldama ühise Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilise klassifikaatori (NACE Revision 2) esimese taseme (jaod) majandustegevust, mis on määratletud tähestikulise koodiga, nagu on sätestatud määruse (EÜ) nr 1893/2006 lisas 1⁹.

---

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1).

6.2. Riskipositsiooni liik

25. Mõõde „riskipositsiooni liik“ peaks sisaldama järgmisi elemente:

- 6.2.1. kõik riskipositsiooni kategooriad;
- 6.2.2. jaenõuded ja
- 6.2.3. muud riskipositsiooni kategooriad peale jaenõuete.

26. Kaaluda võib edasist liigendust järgmiste instrumentide alusel pärast rakendusmääruse (EL) nr 680/2014 lisades II ja IV sätestatud liigitamist:¹⁰

- a. bilansilised kirjed:
  - i. kapitaliinstrumendid,
  - ii. võlaväärtpaberid ning
  - iii. laenud ja ettemaksed.
- b. bilansivälised kirjed:
  - iv. võetud siduvad laenuandmiskohustused,
  - v. antud finantsgarantiid ja
  - vi. muud võetud siduvad kohustused.

27. Instrument „laenud ja ettemaksed“ peaks sisaldama järgmist liigendust:

- iii.a välisvaluutas antav laen ja
- iii.b tarbimislaen.

6.2.a. Riskiprofiil

28. Alammõõtmel „riskiprofiil“ peaksid olema järgmised elemendid:

- 6.2.a.1. viivises;
- 6.2.a.2. riskikaal;
- 6.2.a.3. koguvõla ja EBITDA suhtarv (ainult juriidiliste isikute puhul);

---

¹⁰ Komisjoni 16. aprilli 2014. aasta rakendusmäärus (EL) nr 680/2014, millega sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses krediitiasutuste ja investeerimisühingute järelevalvelise aruandlusega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013 (ELT L 191, 28.6.2014, lk 1).

6.2.a.4. laenusumma ja tagatisvara väärtuse suhtarv;

6.2.a.5. laenusumma ja sissetuleku suhtarv (ainult füüsiliste isikute puhul);

6.2.a.6. võla ja sissetuleku suhtarv (ainult füüsiliste isikute puhul);

6.2.a.7. laenumaksete ja sissetuleku suhtarv (ainult füüsiliste isikute puhul).

Elementide 6.2.a.4–6.2.a.7 puhul tuleks järgida nende mõõtmise ja arvutamise meetodeid ning määratlusi, mis on sätestatud soovitusel ERSB/2016/14 kinnisvaraandmete lünkade täitmise kohta, mida muudeti Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu 21. märtsi 2019 soovitusel (ESRB/2019/3), lisades IV ja V.

Elementides 6.2.a.1–6.2.a.7 peaks sisalduma läviväärtus, mida tuleks või ei tohiks ületada riskipositsiooni alamkategoriate määratlemisel.

6.3. Aluseks oleva tagatise liik

29. Mõõde „aluseks oleva tagatise liik“¹¹ peaks sisaldama järgmisi üksteist välistavaid elemente:

6.3.1. tagatisega/kollateraliseeritud ja

6.3.2. tagatiseta.

30. Element „tagatisega/kollateraliseeritud“ peaks hõlmama järgmist liigendust:

6.3.1.1. kõik tagatise liigid;

6.3.1.2. elamukinnisvaraga tagatud (elamukinnisvara);

6.3.1.3. ärikinnisvaraga tagatud (ärikinnisvara) ja

6.3.1.4. muu kui kinnisvaraga tagatud.

6.3.a. Geograafiline piirkond

31. Alammõõde „geograafiline piirkond“ peaks hõlmama järgmisi elemente (territoriaalüksuseid), tuginedes määruse (EÜ) nr 1059/2003 lisas I sätestatud ühisele statistiliste territoriaalüksuste liigitusele (NUTS)¹²:

6.3.a.1. liikmesriik (NUTS 1. taseme territoriaalüksus¹³);

6.3.a.2. liikmesriigi piirkond (NUTS 2. taseme territoriaalüksus) ja

¹¹ Praeguses tähenduses liigitatakse „tagatiseta“ tagatise liigi alla.

¹² Euroopa parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1059/2003, 26. mai 2003, millega kehtestatakse ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus (NUTS) (ELT L 154, 21.6.2003, lk 1), muudetud.

¹³ Suuremate liikmesriikide puhul ei viita NUTS 1 mitte kogu liikmesriigile, vaid selle piirkondadele. Seega säilitatakse seda taset elemendina, ehkki mõnedes liikmesriikides ei pruugi see tase asjakohane olla.

6.3.a.3. eelnevate territoriaalüksuste alampiirkond või linn (NUTS 3. tasandi territoriaalüksus).

32. Kui kombineeritakse ühe alammõõtme „geograafiline piirkond“ elementi alammõõtme „tagatise liik“ elemendiga, tuleks alammõõdet „geograafiline piirkond“ tõlgendada järgmiselt:

- a) kui riskipositsioon on tagatud elamu- või ärikinnisvaraga, viitab alammõõde kinnisasja konkreetsele asukohale (piirkond, alampiirkond või linn) liikmesriigis või kõigile selles liikmesriigis tagatud riskipositsiooni kategooriatele;
- b) kui riskipositsioon on tagatud muu kui kinnisvaraga, viitab alammõõde füüsiliste isikute puhul võlgniku või tehingu vastaspoole elukohale (piirkond, alampiirkond või linn) liikmesriigis või kõigile riskipositsiooni kategooriatele, mis on selles liikmesriigis tagatud muu kui kinnisvaraga, ning juriidiliste isikute puhul juriidilise isiku konkreetsele registrijärgsele asukohale (piirkond, alampiirkond või linn) selles liikmesriigis;
- c) kui riskipositsioon on tagatiseta, viitab alammõõde füüsiliste isikute puhul võlgniku või tehingu vastaspoole konkreetsele elukohale (piirkond, alampiirkond või linn) liikmesriigis või kõigile selles liikmesriigis tagatiseta riskipositsiooni kategooriatele ning juriidiliste isikute puhul juriidilise isiku konkreetsele registrijärgsele asukohale (piirkond, alampiirkond või linn) selles liikmesriigis.

7. Riskipositsiooni alamkategoriate määratlemise üldised põhimõtted

33. Sektori riskipositsiooni alamkategoriate määratlemisel kooskõlas jagudega 4–6 peaks asjakohane asutus tagama õige tasakaalu kõnealusest alamkategoriast tulenevate makrotasandi usaldatavusjärelvalve või süsteemsete riskidega tegelemise ning sellele alamkategoriale süsteemse riski puhvri kohaldamisega kaasnevate soovimatute tagajärgede vahel.

34. Selleks, et hõlbustada sektori riskipositsiooni alamkategoriate nõuetekohast määratlemist, millele võib kohaldada süsteemse riski puhvrit, ning eelkõige selleks, et vältida riskide kattumist ja topelt loendamist, peaksid asjakohased asutused tegema koostööd pädevate asutustega, kui need on erinevad.

7.1. Põhjendamatud seosed teiste makrotasandi usaldatavusjärelvalve meetmetega

35. Lõigu 32 eesmärkidest lähtuvalt peaksid asjakohased asutused tegema järgmist:

- a. tagama, et riskid, millega tegelemiseks kohaldatakse sektori süsteemse riski puhvrit kooskõlas käesolevate suunistega, on väga selgelt ja põhjalikult määratletud;
- b. võtma arvesse ja täpsustama, millal nad plaanivad juurutada sektori süsteemse riski puhvrit ning milline on selle seos teiste kehtivate makrotasandi usaldatavusjärelvalve

meetmetega, et vältida süsteemse riski kohaldamist põhjendamatul viisil riskidele, millega tegeletakse juba nende makrotasandi usaldatavusjärelvalve meetmete abil;

- c. vältima põhjendamatuid seoseid, mis võivad tekkida süsteemse riski puhvrite vahel, kui samade süsteemsete riskidega tegeletakse mitme süsteemse riski puhvriga (sektori ja/või laiemad süsteemse riski puhvrid) või kui sektori riskipositsiooni alamkategoria määratlemise sama elementi kasutatakse mitme sektori süsteemse riski puhvi jaoks.

7.2. Vastastikkus

36.Määratlemisel, millisele nõuetekohasele sektori riskipositsiooni alamkategoriale asjakohased asutused võivad süsteemse riski puhvrit kohaldada, tuleks arvestada järgneva:

- a. sektori süsteemse riski puhvri liigselt granulaarne kohaldamine võib takistada teistel asutustel vastastikku kohaldamist kooskõlas direktiivi 2013/36/EL artikliga 134, kui meetme rakendamine institutsioonide poolt ja sellele järgnev seire asjakohaste asutuste poolt seostub tõenäoliselt suurte kuludega.
- b. Jurisdiktsioonide vahel võib esineda kooskõlastamata mõistete määratlustest tulenevaid andmelünkasid, mis toovad kaasa probleeme meetme vastastikuse kohaldamise ja seega meetme kasuliku mõjuga. Nende lünkade vähendamiseks peaksid asjakohased asutused kasutama ära juba olemasolevaid andmeallikaid.

37.Selleks, et muuta vastastikku kohaldavate asutuste jaoks vastastikku kohaldamist nii lihtsaks kui võimalik, peaksid kohaldava liikmesriigi asjakohased asutused püüdma esitada kogu asjakohast teavet (sh mõisted ja asjakohased arvutused), mis nende arvates on asjakohane ning mis ei ole teistele liikmesriikidele kättesaadav, et vastastikku kohaldavad asutused saaksid piisavalt hinnata, kas süsteemse riski puhvri määra tuleks vastastikku kohaldada.

38.Asjakohased asutused peaksid kaaluma ESRB soovitus 2015/2 piiriülese mõju hindamise ja makrotasandi usaldatavuspoliitika meetmete vabatahtliku kõigipoolsuse kohta ning sobival juhul teistes liikmesriikides juurutatud süsteemse riski puhvreid vastastikku kohaldama.

7.3. Avalikustamine

39.Asjakohased asutused peaksid püüdma avalikustada mis tahes eeskirju või üldisi suuniseid, sh olulisuse piirmäärasid, millele viidati käesolevate suuniste jaos 5, mis on avaldatud selleks, et rakendada käesolevates suunistes sätestatud sätteid, eeldades, et selle teabe avalikustamine ei sea ohutu finantssüsteemi stabiilsust.

1. lisa – igale kõrgema taseme sektori riskipositsioonile kohaldatavate mõõtmete ja alammõõtmete loend

(i) Jaenõuded füüsilistele isikutele, mis on tagatud elamukinnisvaraga	(ii) Juriidiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, mis on tagatud ärikinnisvara hüpoteegiga	(iii) Juriidiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, välja arvatud need, mida on täpsustatud punktis (ii)	(iv) Füüsiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, välja arvatud need, mida on täpsustatud punktis (i)
1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor i. Füüsilised isikud	1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor i. Mittefinantsettevõtted ii. Finantsinstitutsioonid iii. Valitsemissektor	1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor i. Mittefinantsettevõtted ii. Finantsinstitutsioonid iii. Valitsemissektor	1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor i. Füüsilised isikud
	1.a. Majandustegevus i. NACE A – S	1.a. Majandustegevus i. NACE A – S	
2. Riskipositsiooni liik i. Jaenõuded <u>Instrumentide kaupa</u> i. Kapitaliinstrumentid ii. Võlaväärtpaberid iii. Laenud ja ettemaksed	2. Riskipositsiooni liik i. Kõik riskipositsiooni kategooriad ii. Jaenõuded iii. Muud nõuded peale jaenõuete <u>Instrumentide kaupa</u> i. Kapitaliinstrumentid ii. Võlaväärtpaberid	2. Riskipositsiooni liik i. Kõik riskipositsiooni kategooriad ii. Jaenõuded iii. Muud nõuded peale jaenõuete <u>Instrumentide kaupa</u> i. Kapitaliinstrumentid ii. Võlaväärtpaberid iii. Laenud ja ettemaksed	2. Riskipositsiooni liik i. Kõik riskipositsiooni kategooriad ii. Jaenõuded iii. Muud nõuded peale jaenõuete <u>Instrumentide kaupa</u> i. Kapitaliinstrumentid ii. Võlaväärtpaberid iii. Laenud ja ettemaksed

(i) Jaenõuded füüsilistele isikutele, mis on tagatud elamukinnisvaraga	(ii) Juriidiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, mis on tagatud ärikinnisvara hüpoteegiga	(iii) Juriidiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, välja arvatud need, mida on täpsustatud punktis (ii)	(iv) Füüsiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, välja arvatud need, mida on täpsustatud punktis (i)
<ul style="list-style-type: none"> a. Välisvaluutas antav laen b. Tarbimislaen iv. Võetud siduvad laenuandmiskohustused v. Antud finantsgarantiid vi. Muud võetud siduvad kohustused 	<ul style="list-style-type: none"> iii. Laenu ja ettemaksed <ul style="list-style-type: none"> a. Välisvaluutas antav laen iv. Võetud siduvad laenuandmiskohustused v. Antud finantsgarantiid vi. Muud võetud siduvad kohustused 	<ul style="list-style-type: none"> a. Välisvaluutas antav laen iv. Võetud siduvad laenuandmiskohustused v. Antud finantsgarantiid vi. Muud võetud siduvad kohustused 	<ul style="list-style-type: none"> a. Välisvaluutas antav laen b. Tarbimislaen iv. Võetud siduvad laenuandmiskohustused v. Antud finantsgarantiid vi. Muud võetud siduvad kohustused
2.a. Riskiprofiil	2.a. Riskiprofiil	2.a. Riskiprofiil	2.a. Riskiprofiil
<ul style="list-style-type: none"> i. Viivises ii. Riskikaal iii. Laenusumma ja tagatisvara väärtus iv. Laenusumma ja sissetulek v. Võlg ja sissetulek vi. Laenumaksed ja sissetulek 	<ul style="list-style-type: none"> i. Viivises ii. Riskikaal iii. Laenusumma ja tagatisvara väärtus iv. Võla ja EBITDA suhtarv 	<ul style="list-style-type: none"> i. Viivises ii. Riskikaal iii. Laenusumma ja tagatisvara väärtus iv. Võla ja EBITDA suhtarv 	<ul style="list-style-type: none"> i. Viivises ii. Riskikaal iii. Laenusumma ja tagatisvara väärtus iv. Laenusumma ja sissetulek v. Võlg ja sissetulek vi. Laenumaksed ja sissetulek
3. Aluseks oleva tagatise liik	3. Aluseks oleva tagatise liik	3. Aluseks oleva tagatise liik	3. Aluseks oleva tagatise liik
<ul style="list-style-type: none"> i. Elamukinnisvara tagatisega 	<ul style="list-style-type: none"> ii. Ärikinnisvara tagatisega 	<ul style="list-style-type: none"> i. Elamukinnisvara tagatisega iv. Tagatud muu kui kinnisvaraga v. Tagatiseta 	<ul style="list-style-type: none"> i. Kõik tagatise liigid ii. Elamukinnisvara tagatisega iii. Ärikinnisvara tagatisega iv. Tagatud muu kui kinnisvaraga v. Tagatiseta
3.a. Geograafiline piirkond	3.a. Geograafiline piirkond	3.a. Geograafiline piirkond	3.a. Geograafiline piirkond
<ul style="list-style-type: none"> i. Riik (NUTS 1. tasand) 	<ul style="list-style-type: none"> i. Riik (NUTS 1. tasand) 	<ul style="list-style-type: none"> i. Riik (NUTS 1. tasand) 	<ul style="list-style-type: none"> i. Riik (NUTS 1. tasand)

(i) Jaenõuded füüsilistele isikutele, mis on tagatud elamukinnisvaraga	(ii) Juriidiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, mis on tagatud ärikinnisvara hüpoteegiga	(iii) Juriidiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, välja arvatud need, mida on täpsustatud punktis (ii)	(iv) Füüsiliste isikute riskipositsiooni kategooriad, välja arvatud need, mida on täpsustatud punktis (i)
ii. Piirkond (NUTS 2. tasand) iii. Linn (NUTS 3. tasand)	ii. Piirkond (NUTS 2. tasand) iii. Linn (NUTS 3. tasand)	ii. Piirkond (NUTS 2. tasand) iii. Linn (NUTS 3. tasand)	ii. Piirkond (NUTS 2. tasand) iii. Linn (NUTS 3. tasand)

2. lisa – sektori riskipositsiooni alamkategoriate tuvastamise kriteeriumite näited

---

40. Käesolevate suuniste jaos 4 sätestatud sektori riskipositsiooni alamkategoriate tuvastamise kriteeriumite kohaldamise kohta saab tuua kuus näidet. Kõigi näidete puhul on võetud eelduseks, et alamkategoria on käesolevate suuniste jao 5 kohaselt süsteemselt oluline.

41. 1. näide: kujutame ette riiki X, mille tarbimisläenude osakaal moodustab kõigist läenudest 25%. See osakaal on viimastel aastatel kiirelt kasvanud (tootluse otsingud), peamiselt tänu tagatisega läenude madalatele algsissemaksetele ja krediidistandardite leevendamisele. Kui riigis X tekib majanduslangus, võib majanduskeskkonna tõttu tarbimisläenude portfellis olulisel määral suureneda maksejõuetuse / mittetähtaegsete maksete määr. Sellisel juhul võiks asjakohane asutus olukorra paranedes kohaldada sektori süsteemse riski puhvrit järgmisele alamkategoriale:

1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor = Füüsilised isikud
2. Riskipositsiooni liik = Kõik tarbimisläenu alla kuuluvad riskipositsiooni kategooriad
3. Aluseks oleva tagatise liik = Tagatiseta

See on kapitalinõuete direktiivi V artikli 133 lõike 5 punktis b viidatud neljandate sektori riskipositsiooni kategooriate alamkategoria.

42. 2. näide: võtame näiteks riigi Y, milles 70% elamukinnisvara hüpoteeklääenudest on koondunud pealinna. Pealinna kinnisvaraturg on riigi ja rahvusvaheliste uuringute kohaselt ülehinnatud (võrreldes maapiirkonnaga). Samal ajal on madal intressimäär riigi Y kodumajapidamiste võlgnevust märkimisväärselt suurendanud. Sellisel juhul võiks asjakohane asutus kohaldada sektori süsteemse riski puhvrit järgmisele alamkategoriale:

1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor = Füüsilised isikud
2. Riskipositsiooni liik = Jaenõue

- 2.a. Riskiprofiil = Laenusumma ja tagatisvara väärtuse suhtarv > 60% ja võla ja sissetuleku suhtarv > 4
- 3. Aluseks oleva tagatise liik = Elamukinnisvara
- 3.a. Geograafiline piirkond = Pealinn

See on kapitalinõuete direktiivi V artikli 133 lõike 5 punktis b viidatud esimeste sektori riskipositsiooni kategooriate alamkategooria.

43.3. näide: võtame näiteks riigi Z, mille 20% kinnisasjaga tagatud kogulaenudest on antud riigi põllumajandussektorile. Riigis Z antud kinnisasja tagatisega laenu koguhulk ületab riigi SKPd. Selles riigis ei ole põllumajandussektor tulus. Enamik selle sektori riskipositsiooni kategooriatest on seotud suurte võlgadega võlgnikega, kes on samal ajal äärmiselt tundlikud intressimäära suurenemise suhtes. Riigis Z avaldab see riskipositsiooni alamkategooria süsteemset riski. Asjakohane asutus võiks kohaldada sektori süsteemse riski puhvrit järgmisele alamkategooriale:

- 1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor = Mittefinantsettevõtte
  - 1.a. Majandustegevus = NACE A
- 2. Riskipositsiooni liik = Kõik laenu ja ettemaksete alla kuuluvad riskipositsiooni kategooriad
  - 2.a. Riskiprofiil = Võla ja EBITDA suhtarv > 4
- 3. Aluseks oleva tagatise liik = Ärikinnisvara

See on kapitalinõuete direktiivi V artikli 133 lõike 5 punktis b viidatud teiste sektori riskipositsiooni kategooriate alamkategooria.

44.4. näide: võtame näiteks riigi W, mille maksmata ettevõtlussektori võlakirjade kogusumma on 500 miljardit eurot, moodustades 20% riigi SKPst. Peaaegu 50% neist võlakirjadest on riigi pangandussektori valduses. Tänu mitu aastat püsinud madalate intressimääradega keskkonnale on ettevõtlussektori võlakirjade osakaal pankade bilansist investimisjärgu alumisel astmel suurenenud 10% pealt 40% peale. Majanduslanguse korral võivad sellistest osalustest tulenevad kahjumid riigi pangandussektori destabiliseerida. Asjakohane asutus võiks kohaldada sektori süsteemse riski puhvrit järgmisele alamkategooriale:

1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor = Mittefinantsettevõtte
2. Riskipositsiooni liik = Kõik võlaväärtpaperite alla kuuluvad riskipositsiooni kategooriad
3. Aluseks oleva tagatise liik = Tagatiseta

See on kapitalinõuete direktiivi V artikli 133 lõike 5 punktis b viidatud kolmandate sektori riskipositsiooni kategooriate alamkategooria.

45.5. näide: võtame näiteks riigi P, mille kodumajapidamiste võlgnevus on võrdlemisi kõrge ja elamuturg on märkimisväärselt haavatav. Lisaks kasutab suur osa riigi P pankadest sisereitingute meetodeid. Hüpoteeklaenude osakaal elamukinnisvaras on riigi tasemel märkimisväärne, ent keskmine riskikaal jääb teistest ELi riikidest allapoole. Sellisel juhul võiks asjakohane asutus kohaldada sektori süsteemse riski puhvrit järgmisele alamkategooriale:

1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor = Füüsilised isikud
2. Riskipositsiooni liik = Jaenõue
  - 2.a. Riskiprofiil = (Keskmine) riskikaal < 20%
3. Aluseks oleva tagatise liik = Elamukinnisvara

See on kapitalinõuete direktiivi V artikli 133 lõike 5 punktis b viidatud esimeste sektori riskipositsiooni kategooriate alamkategooria.

46.6. näide: võtame näiteks riigi Q, mille pangandussektorit iseloomustab madala krediitkvaliteediga bilanss. Selles riigis on mitu aastat intressimäär madal olnud, tuues kaasa struktuurilisi haavatavusi. Kui intressimäär tulevikus suureneb, võib viivislaenude taasteke riigile Q tõsiseid süsteemseid riske avaldada. Sellisel juhul peaks asjakohane amet ennetavalt kohaldama sektori süsteemse riski puhvrit järgmistes alamkategooriates:

1. Võlgniku liik või tehingu vastaspoole sektor = Mittefinantsettevõtte
2. Riskipositsiooni liik = Kõik riskipositsiooni kategooriad

2.a. Riskiprofiil = Viivisega (suhtarv) > 5%

3. Aluseks oleva tagatise liik = Ärikinnisvara

See on kapitalinõuete direktiivi V artikli 133 lõike 5 punktis b viidatud teiste sektori riskipositsiooni kategooriate alamkategoria.